

තවද දෙකරුණෙකින් පිහුනු එලවා කියයි: ප්‍රියකාමයකායෙන් හෝ හෙදුබ්‍රාය ඇති වූ හෝ යැ. කෙසේ ප්‍රිය කැමැති බැවින් පිහුනු කියා ද යත්? මොහුට ප්‍රිය වන්නෙමි, මනාප වන්නෙමි, විශ්වාසී වන්නෙමි, ආභ්‍යන්තරික වන්නෙමි, සුභාදී වන්නෙමි' මෙසේ ප්‍රියකාමයකායෙන් පිහුනු බව කියයි. කෙසේ හෙදුබ්‍රායෙන් පිහුනුබව කියා ද යත්? මොහු කෙසේ තම තානා වන්නාහු ද? වෙන් වන්නාහු ද? වීථි වන්නාහු ද? දෙපරිදි වන්නාහු ද? දෙකඩ වන්නාහු ද? දෙ පක්ෂ වන්නාහු ද? බිඳෙන්නාහු නො එක්වන්නාහු ද? දුකසේ නො සුවයෙන් වෙසෙන්නාහු දැයි මෙසේ හෙද කරන අදහස් ඇති වූ පිහුනු කියයි. යමක්හු විසින් තෙල පෙපොනාය ප්‍රතිණ ද සමුවර්තන ද සන්තිද්‍රවන ලද ද, දුරලන ලද ද, අභවොත්පතනික ද ශුනාත්තින් දන්ධ ද, සෙසතම පෙපොනායෙහි නො යෙදුණේ අතීතයින් නො යෙදුණේ සංග්‍රහන නො වූයේ නුයි 'පෙපුනෙයො ව නො සුතො' යනු වේ.

එසින් වදාලන බුදුනු:

“සාධිලිනො අසුගතො -පෙ- පෙසුගෙයො ව නො සුතො”යි.

10 - 6

(යමක් හට) පස්කම්ගුණයෙහි තෘණාව නො පවතී ද, (යමක්) අතිමානෙයෙහි නො යෙදුණේ වේ ද, සිතීදු වූ කායකමාදියෙන් සුක්ක ද, ප්‍රතිනාතයෙන් සමිච්චින වූයේ ද, (පරප්‍රත්‍යයෙන්) නො හදහා ද, (විතරාග හෙයින්) නො රදනේ වේ ද, (ඔහු උපශාන්ත යයි කියමි.)

සාධිගෙසු අනායාමි - ‘සාධිගා’යි පස්කම් ගුණයෝ කියනු ලැබෙත්. කුමක් හෙයින් පස්කම්ගුණයෝ ‘සාධිගා’යි කියනු ලැබෙත් ද යත්? ශෛතෝ සෙයින් දෙවිච්චිත්ත පස් කම්ගුණයන් ආශා කෙරෙහි, ඉවසානි පතනි කැමැති වෙහි අභිජලපන කෙරෙත්; එ කරුණෙන් පස් කම්ගුණයෝ ‘සාධිගා’යි කියනු ලැබෙයි. යම් කෙනකුත් මේ පඤ්චකම්ගුණයෙහි තෘණාව අප්‍රතිණ වූවා ද, ඔවුන්ට වක්ඛුර්ථාරයෙහි (ජවනසම්ප්‍රසුක්ක) රූපාලම්බනතෘණාව උපදී, භාත්පසින් උපදී, ගලයි, පවතී. ශ්‍රොත්‍රථාර යෙහි ශබ්දතෘණාව - සුභ්‍යථාරයෙහි ගතනිතෘණාව - ජනවිථාරයෙහි රස තෘණාව - කායථාරයෙහි ස්ප්‍රච්චව්‍යතෘණාව - මනෝථාරයෙහි ධර්මතෘණාව උපදී, භාත්පසින් උපදී, ගලයි පවතී; යම් කෙනකුත් විසින් මේ පඤ්චකම් ගුණ තෘණාව ප්‍රතිණකරන ලද්දී සිදින ලද්දී සන්තිද්‍රවණී දුරලන ලද්දී අභවොත්පතනික වූවා ශුනාත්තින් දවන ලද්දී ද, ඔවුන්ට වක්ඛුර්ථාර යෙහි රූපතෘණාව නූපදී - ශ්‍රොත්‍රථාරයෙහි ශබ්දතෘණාව...මනෝථාර යෙහි ධර්මතෘණාව නූපදී, භාත්පසින් නූපදී, නො ගලයි, නො පවතී නුයි ‘සාධිගෙසු අනායාමි’ යනු වේ.

අතිමානෙ ව නො යුතොති - කතමො අතිමානො? ඉධෙකච්චො පරං අතිමඤ්ඤති ජාතියා වා ගොතෙතන වා -පෙ- අඤ්ඤකරඤ්ඤතරෙන වා වජ්ඣනා, යො ඵවරුපො මානො මඤ්ඤනා මඤ්ඤීතතං උනනති උනනමො ධජො සමපයාහො කෙතුකමාතා විතසස්ස, අයං වුච්චති අතිමානො, යසෙසෙසා අතිමානො පභිනො සමුච්ඡිනො චූපසනො පටිපයසාදො අභබ්බුපනතිනො ඤ්ඤණගතිනා දඤ්ඤා, සො අතිමානෙ ව නො යුතො න යුතො න පපයුතො න සමායුතොති 'අතිමානෙ ව නො යුතො.'

සමනා ව පටිභානවාවාති - 'සමනා'ති සමනන කායකමමන සමනනාගතොති සමනනා; සමනන වච්ඡිකමමන සමනනාගතොති සමනනා; සමනන මනොකමමන සමනනාගතොති සමනනා; සමනන සතිපට්ඨානෙති සමනනාගතොති සමනනා; සමනන සමමපධානෙති- සමනන ඉද්ධිපාදෙති - සමනන ඉච්ඡිගෙති - සමනන බලෙති සමනන බොජ්ඣංගෙති සමනනාගතොති සමනනා; සමනන අරියෙත අට්ඨබ්බිකෙත මගෙත සමනනාගතොති සමනනා; පටිභානවාවාති - නයො පටිභානවනො: පරියතතිපටිභානවො පරිපුච්ඡ:පටිභානවො අභිගමපටිභානවො. කතමො පරියතතිපටිභානවො? ඉධෙකච්චස්ස පකතියාපි පරියාපුතං ගොති සුතං ගෙයං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අභ්‍යුතධමම වෙදලො; තස්ස පරියතති නිස්සාය පටිභානි¹. අයං පරියතතිපටිභානවො. කතමො පරිපුච්ඡ:පටිභානවො? ඉධෙකච්චො පරිපුච්ඡනා² ගොති අතතචො ව ඤ්ඤාචො ව ලකච්ඡො ව කාරච්ඡො ව ධායාධානෙ ව, තස්ස තං පරිපුච්ඡ නිස්සාය පටිභානි. අයං පරිපුච්ඡ:පටිභානවො. කතමො අභිගමපටිභානවො? ඉධෙකච්චස්ස අභිගතා නොනති වතනගෙ සතිපට්ඨානා වතනගෙ සමමපධානා වතනගෙ ඉද්ධිපාද පඤ්චිච්ඡියාති පඤ්ච බලාති සතන බොජ්ඣංගා අරියො අට්ඨබ්බිකො මගො වතනගෙ අරියමගා වතනාරි සාමඤ්ඤඵලාති වතපස්සා පටිසම්භිදගො ඡ අභිඤ්ඤායො; තස්ස අපො ඤ්ඤනා. ධමමො ඤ්ඤනා. නිරුතති ඤ්ඤනා. අපො ඤ්ඤනෙ අපො පටිභානි.¹ ධමම ඤ්ඤනෙ ධමමො පටිභානි¹ නිරුතතියා ඤ්ඤනාය නිරුතති පටිභානි¹ ඉමෙපු නිස ඤ්ඤණෙ ඤ්ඤණං පටිභානපටිසමිතිද, ඉමාය පටිභානපටිසමිතිදාය උපපෙනා සමුපපෙනා උපාගෙනා සමුපාගෙනා උපපෙනා සමුපපෙනා සමනනාගතො. සො වුච්චති පටිභානවො. යස්ස පරියතති නච්චි, පරිපුච්ඡ නච්චි, අභිගමො නච්චි, කිං තස්ස පටිභානිස්සනිති - 'සමනනා ව පටිභානවො...

1 පටිභානෙති - චූ. II මෙසං. PTS. 2. පරිපුච්ඡනං. චූ. II. පරිපුච්ඡකං - මහුට.

අතිමානෙ ව නො යුතො - අතිමානස කවර යන්? මෙහි එකෙක් ජාතියෙන් හෝ ගොත්‍රයෙන් හෝ...එක්තරා කරුණකින් හෝ මෙරමා ඉක්මැ සිතයි; මෙබඳු යම් මානසෙක් මාන කරන අයුරෙක් මාන කරන බවක් උනන්දියෙක් නහා තැනිමෙක් මානධර්මයෙක් දැකිව ගැනීමෙක් විනතයා හේ කෙතුහමයතාවක් වේ ද, මේ අතිමාන යහි කියනු ලැබේ. යමක්හු විසින් තෙල අතිමාන ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ...නුවණින්නෙන් දවන ලද්දේ ද, හෙතෙම අතිමානසයෙහි ද නො යෙදුණේ යුක්ත නො වූයේ ප්‍රසක්ත නො වූයේ හාත්පසින් නො යෙදුණේ හුයි 'අතිමානෙ ව නො යුතො' යනු වේ.

සණ්ඨා ව පටිභානවා - 'සණ්ඨා' යනු: මාද වූ කායකමයෙන් යුක්ත වූයේ හුයි 'සණ්ඨා' මාද වූ වාක්කමයෙන් - මාද වූ මනාකමයෙන් - මාද වූ සතිපට්ඨානසන් ගෙන් - මාද වූ සමයක්ප්‍රධානසන් ගෙන් - සාද්ධිපාදසන් ගෙන් ඉන්ද්‍රියසන් ගෙන් බලසන් ගෙන් - බොධ්‍යඛ්‍යසන් ගෙන් - මාද වූ ආයතී අභවාඛිතිකමාගීයෙන් සමන්විත වූයේ හුයි 'සණ්ඨා' ය; **පටිභානවා** - පයසීප්තිප්‍රතිභානවන් ය, පටිපාච්ඡාප්‍රතිභානවන් ය, අභිගමප්‍රතිභානවන් යැහි ප්‍රතිභානවන්හු නිදේනෙක් වෙති: කවරෙක් පයසීප්තිප්‍රතිභානවන් ද යන්? මේ සස්තෙහි එකක්හු විසින් සුත්ත යැ ගෙයස - වෙයසාකරණ - ගාථා - උදන - ඉතිවුහනක - ජාතක - අබ්භුතධම්ම - වෙදලල යැ (ගත නවාඛ්‍යස) පියවන් මැ පුහුණු කරන ලද වෙයි, ඔහුට පයසීප්තික නිසා ඥානය අභිමුඛ වෙයි; මේ පයසීප්තිප්‍රතිභානවන් යැ. කවරෙක් පටිපාච්ඡා ප්‍රතිභානවන් වේ ද යන්? මේ සස්තෙහි එකෙක් ආත්මාචාර්යන් ද නායාචාර්යන් ද ලාභණන් ද ඝාරණයන් ද සභාසභානසන් ද පුළුවන්වේ වෙයි, ඔහුට ඒ පිලිවිසීම නිසා ඥානය අභිමුඛ වෙයි, මේ තෙම පටිපාච්ඡා-ප්‍රතිභානවන් යැ. කවරෙක් අභිගමප්‍රතිභානවන් වේ ද යන්? මේ සස්තෙහි එකක්හු විසින් සතර සතිපට්ඨානසෝ අභිගත වූවාහු වෙති, සතර සමයක්ප්‍රධානසෝ - සතර සාද්ධිපාදසෝ - පඤ්චන්ද්‍රියසෝ - පඤ්ච බලසෝ - සප්ත බොධ්‍යඛ්‍යසෝ - ආයතී අභවාඛිතිකමාගීය - සතර ආයතීමාගීයෝ - සතර ශ්‍රාමණ්‍යඵලසෝ - සතර ප්‍රතිසංවිද්දිහු - භවතීඤ්චෝ අභිගත වූවාහු වෙත්. ඔහු විසින් අචාර්ය දන්තා ලද, ධර්ම දන්තා ලද, නිරුක්තිය දන්තා ලද, අචාර්ය (-හෙතුඵල)ය ප්‍රකට වූ කල්හි අචාර්ය නුවණට අභිමුඛ වෙයි, ධර්ම (-ප්‍රත්‍යය)ය ප්‍රකට වූ කල්හි ධර්ම නුවණට අභිමුඛ වෙයි, නිරුක්තිය ප්‍රකට වූ කල්හි නිරුක්තිය නුවණට අභිමුඛ වෙයි, මේ ත්‍රිවිධඥානයෙහි ප්‍රභේදගත වූ ඥානය 'පටිභානපටිසම්භිද්ද' නමු, මේ පටිභානපටිසම්භිද්දයෙන් උපෙත සමුපෙත උපාගත සමුපාගත උපපන්න සමුපපන්න සමුකාගත වෙයි, හේ 'ප්‍රතිභානවන්'යහි කියනු ලැබෙයි. යමක් හට පයසීප්තික නැත් නම්, පටිපාච්ඡාව නැත් නම්, අභිගමය නැත් නම්, ඔහුට කුමක් වැටවෙන්නේ දැයි 'සණ්ඨා ව පටිභානවා' යනු වේ.

න භෞතියා න චිරජීවි - 'න ආර්යෝ' යනු: තෙම මෑ නමා පිසින් අවබෝධ කළ නම හට ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වූ ධර්මය අත් මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ දෙවියකුගේ හෝ මරකුගේ හෝ බඩකුගේ හෝ බසින් නො හදහයි; 'සියලු සංස්කාරයෝ අභිනායෝ යැ'යි තෙමේ මෑ නමා විසින් අවබෝධ කළ... 'සියලු සංස්කාරයෝ දුඛයෝ යැ'යි. සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයෝ යැ'යි.. 'අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයන් සංස්කාරයෝ වෙති'... 'ජාතිප්‍රත්‍යයන් ජරාමරණ මේ යැ'යි... 'මේ දුඛසත්‍ය යැ'යි... 'මේ දුඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යැ'යි... 'මොහු ආසුච්ඡයෝ යැ'යි... 'මේ ආසුච්ඡි රෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යැ'යි... 'මේ ධර්මයෝ දනගුත්තාහ'යි... 'මේ ධර්මයෝ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කචගුත්තාහ'යි තෙමේ මෑ නමා විසින් අවබෝධ කළ... සවැදූරුම් ආර්යායනතයන්ගේ පහලම ද පිතාගත ද ආභාදය ද ආදීතවය ද නිසාරණය ද, පඤ්චාපාදනස්කන්ධයන්ගේ සමුදය ද... සතර මහානුතයන්ගේ සමුදය ද අසාධකමය ද ආභාදය ද ආදීතවය ද නිසාරණය ද තෙමේ මෑ නමා විසින් අවබෝධ කළ... 'යම් කිසි සමුදයධර්මයක් මේ නම් ඒ සියල්ල නිරුඬ වන පියවි ඇතැ'යි තෙමේ මෑ නමා විසින් අවබෝධ කළ නම හට ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වූ ධර්මය අත් කිසි මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ දෙවියකුගේ හෝ මරකුගේ හෝ බඩකුගේ හෝ බසින් නො හදහයි. මේ වදාරන ලද මෑය, මුදුන් විසින්:

"ශාරිපුත්‍රයෙනි, නෙපි ඉඤ්ඤිය වඩන ලද්දේ නැවත නැවත වඩන ලද්දේ නිවනෙහි ඇතුළත් වෙයි, නිවන පිහිට කොට ඇත, නිවන කෙලවර කොට ඇතැ"යි හදහවූ ද? විශේෂීන් - සමානීන් - සමානීන් - ප්‍රඥාන්තර්‍යාමිත භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ අමතපරායණ අමතපරිශෝභාන මේ යයි හදහවූ ද? සාමිනි, මම මේහිලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (වචනය) හැඳුණිමෙන් අවබෝධ නො කෙරෙමි, සඤ්ඤිය - විරිය - සති - සමාධි - පඤ්ඤිය භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ ඇතුළත් වූයේ අමතොගධ ප්‍රතික්‍ෂා කොට ඇත්තේ අමතොග නික්මා කොට ඇත්තේය'යි. සාමිනි, යම් කෙනකුත් විසින් තෙල නො දන්නා ලද්දේ (නුවණින්) නො දන්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නො කරන ලද්දේ ප්‍රඥාවෙන් ස්පඨි නො කරන ලද්දේ මේ නමු, ඔවුහු එහිලා මෙරමා බස් හැඳුණිමෙන් අවබෝධ කරන්නාහුය: 'ඉඤ්ඤිය භාවිත බහුලිකාන වූයේ - විශේෂීන් - සමානීන් - සමානීන් - ප්‍රඥාන්තර්‍යාමිත භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ අමතපරායණ අමතපරිශෝභාන මේ යැ'යි. තවද සාමිනි, යම් කෙනකුත් විසින් තෙල දන්නා ලද දන්නා ලද අවබෝධ කරන ලද ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරන ලද ප්‍රඥාවෙන් ස්පඨි කරන ලද නමු, ඔවුහු එහි නිසැකයෝ යැ, විවිකිත්තා රහිතයෝ යැ: සඤ්ඤිය - විරිය - සති - සමාධි - පඤ්ඤිය භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ අමතපරායණ අමතපරිශෝභාන කොට ඇත්තේ යයි. සාමිනි, මා විසින් වැලිත් තෙල ඥාන යැ දුඛය යැ පිදින යැ ශාක්‍ෂාත්කාන යැ ප්‍රඥාවෙන් ස්පඨි කරන ලද, මම එහි නිසැකයෙමි, විවිකිත්තා රහිතයෙමි, සඤ්ඤිය - විරිය - සති - සමාධි - පඤ්ඤිය භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ අමතපරායණ අමතපරිශෝභාන කොට ඇතැ'යි. 'සාධු! සාධු!! ශාරිපුත්‍රයෙනි, සැබව ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් තෙල අඤ්ඤිය අදුඛ අවිදින අශාක්‍ෂාත්කාන ප්‍රඥාවෙන් අපාච වන්නේ නම්, ඔහු එහි පරප්‍රත්‍යයෙන් අවබෝධ කරන්නාහුය: සඤ්ඤිය.. පඤ්ඤිය භාවිත බහුලිකාන වූයේ අමතොගධ අමතපරායණ අමතප - පරිශෝභාන මේ' යයි.

1. අසොඥො අකතඤ්ඤ ව සනිච්චේදො ව ඥො නචරා,
තතාට්ඨකාසො චන්තාසො ස වෙ උත්තමපොරිසො”යි.2

න විරජනීයි -සබ්බො ඛලපුඤ්ඤනා රජනති, පුඤ්ඤනකලාසාණකං1
උපාදය සත්ත සෙඛා විරජනති; අරතා තෙවරජනි නො විරජනී.
විරජනතා2 සො ඛයා රාගස්ස චිතරාගතතා ඛයා දොසස්ස චිතදොසතතා
ඛයා මොහස්ස චිතමොහතතා; ඥො වුත්ථවාසො විණ්ණවරණො -පෙ-
ජායිමරණසංසාරො තජි තස්ස පුත්ථබ්බවොයි ‘න සඥො න විරජනී.’

නෙතාන භගවා:

“සායිසෙසු අනස්සාචී අතිමානෙ ව නො සුතො,
සණ්ඨො ච පටිනායවා න සඥො න විරජනී”යි.

10 - 7

ලාභකමා න සිකඛති අලාභෙ ව න කුපපයි,
අවිරුඥො ච තණ්හාස රසෙ ව නානුභිජිකිති.

ලාභකමා න සිකඛති අලාභෙ ව න කුපපතිති - කථං ලාභකමා
සිකඛති? “ඉධ භික්ඛු භික්ඛුං පස්සති ලාභිං චිවරපිණ්ඩපාත-
සෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරානං; තස්ස ඵලං නොති ‘කෙන
නු ඛො අගමායසමා ලාභී චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජ-
පරිකාරානං’නති. තස්ස ඵලං නොති: ‘අගං ඛො ආයසමා සුත්තනනීකො.
තෙතායමායසමා ලාභී චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජ-
පරිකාරානං’නති. සො ලාභතෙතු ලාභපච්චයා ලාභකාරණං ලාභාභීතිඛතතියා
ලාභං පරිපාචෙතො; සුත්තනතං පරියාපුණාති. ඵලමපි ලාභකමා සිකඛති.
අඵවා, භික්ඛු භික්ඛුං පස්සති ලාභිං චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලාන-
පච්චයනෙසජ්ජපරිකාරානං. තස්ස ඵලං නොති: ‘කෙන නු ඛො අගමායසමා
ලාභී චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරානං’නති. තස්ස
ඵලං නොති: ‘අගං ඛො ආයසමා විනගධරො -පෙ- ධම්මකචීකො3,
තෙතායමායසමා ලාභී චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජ-
පරිකාරානං’නති. සො ලාභතෙතු ලාභපච්චයා ලාභකාරණං ලාභාභී-
තිඛතතියා ලාභං පරිපාචෙතො අභිධම්මං පරියාපුණාති. ඵලමපි ලාභකමා
සිකඛති. අඵවා, භික්ඛු භික්ඛුං පස්සති. ලාභිං චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-
ගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරානං. තස්ස ඵලං නොති: ‘කෙන නු ඛො
අගමායසමා ලාභී චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරා-
රානං’නති. තස්ස ඵලං නොති, ‘අගං ඛො ආයසමා අරඤ්ඤිකො-පිණ්ඩපාතිකො-
පංසුකුලීකො - තෙච්චිරිකො - සුපදනච්චාරිකො - ධලුපච්ඡාභතනීකො-
තෙසජ්ජිකො - යථාසත්තීකො. තෙතායමායසමා ලාභී චිවරපිණ්ඩපාත-
සෙතාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරානං’නති. සො ලාභතෙතු ලාභපච්චයා
ලාභකාරණං ලාභාභීතිඛතතියා ලාභං පරිපාචෙතො අරඤ්ඤිකො හොති.
-පෙ- යථාසත්තීකො හොති. ඵලමපි ලාභකමා සිකඛති.

1. ධම්මපද - අරභතතවණන. 1. සලසංචිතපුඤ්ඤනා - සභ. PTS.
2. වරණො - PTS. 3. අභිධම්මකො - සා. PTS.

1. යම් පුද්ගලයෙක් (තමා අභිගත හෙයින්) අනුන්ගේ ඛයින් නො හදහා ද, අකත නම වූ නිවත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දන්නේ ද, වෘත්තසනී (සංආරසනී) සිදුපුගේ ද, තසත ලද ප්‍රතිසකීයවිකාශ ඇත්තේ ද, වමනස කළ සියලු ආශා ඇත්තේ ද, හෙතෙම එකාන්තයෙන් උත්තමපුරුෂ නම වේ.

න විරජ්ජනි - සියලු බාලපාචන්ද්‍රනයෝ ඇලෝති, කලාසංපාචන්ද්‍රනයා පවත් සප්ත ශෛක්ෂයෝ විරුහයට පැමිණෙති, ක්ෂීණාසුචි තෙමි නො මැ ඇලෙයි, විරුහයට නො පැමිණේ. හෙතෙම රුහය ඤාය කිරීමෙන් විතරුහ හෙයින් දෝෂය ඤාය කිරීමෙන් විතදෙස හෙයින් මොහය ඤාය කිරීමෙන් විතභොග හෙයින් විරක්ත යැ, වෑය නිමවූ මගබබසර ඇත්තේ යැ, පුරුදු කළ වරණවමි ඇත්තේ යැ...ඔහුට ජාති මරණසංසාරය පුනර්භවය නැත් කුසි 'ත සඤ්ඛා න විරජ්ජනි' යනු වේ.

එයින් වදාලන බුදුහු:

“සාතිසෙසු -පෙ- න සඤ්ඛා න විරජ්ජනි”යි

10 - 7

යමෙක් ලාභප්‍රාප්තියාවෙන් නො හික්මේ ද, අලාභයෙහිත් නො කිපේ ද, (විරෝධී නැත්තෙන්) අවිරෝධී වේ ද, නාපණ්ණාවෙන් රසයෙහි ගෙබය (නිජ්ඛව)ට නො පැමිණේ ද; (ඔහු උපකාන්ත යයි කියමි.)

ලාභකම්මා න සික්ඛනි අලාභෙ ව න ඤාපසනි - කිසෙයින් ලාභ- ප්‍රාප්තියාවෙන් හික්මේ ද යත්? 'මේ සඳහෙහි මහණෙක් විචර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලන්පසඛෙහෙත් පිරිකර ලබනසුලු මහණක්හු දකී. ඔහුට මේ සිත වෙයි: 'මේ ආයුෂමත් තෙමි කවර කරුණෙකින් සිවුරු... බෙහෙත්පිරිකර ලබනසුලු දු'යි; ඔහුට මේ සිත වෙයි: 'මේ ආයුෂමත් සෙත්‍රානතික යැ, එයින් මේ ආයුෂමත් සිවුරු...බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුලු' යැයි. හෙතෙම ලාභ හෙතුයෙන් ලාභ නිසා ලාභ කරුණෙන් ලාභ නිපදවනු පිණිස ලාභය උපද වන්නේ සුත්‍රාන්තය පුහුණු කරයි; මෙසේත් ලාභප්‍රාප්තියාවෙන් හික්මෙයි. නොහොත් මහණෙක් සිවුරු...බෙහෙත් පිරිකරලබන: ළු මහණක්හු දකී. ඔහුට මේ සිත වෙයි: 'කුමකින් මේ ආයුෂමත් සිවුරු...ලබනසුලු වේ දු'යි. ඔහුට මේ සිත වෙයි: 'මේ ආයුෂමත් විතසධර යැ...බමිකපික යැ, එහෙයින් මේ ආයුෂමත්...ලබනසුලු වේ ය'යි. හෙතෙම ලාභහෙතුයෙන්...ලාභය උපදවනුයේ අභිබමිය පුහුණු කරයි; මෙසේ ලාභ කැමැත්තෙන් හික්මෙයි. නොහොත් මහණෙක් විචර... ලාභී වූ මහණක්හු දකී. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'කුමක් හෙයින් මේ ආයුෂමත් විචර ..ලබනසුලු වේ දු'යි. ඔහුට මේ සිත වෙයි: 'මේ ආයුෂමත් වූ කලී ආරණ්‍යක යැ - පිණ්ඩපාතික යැ - පාසුකුලික යැ - තෙච්චරික යැ - සපදනචාරික යැ - බලුපච්ඡාහතතික යැ - තෙසජ්ජික යැ - යථාසනිතික යැ. එයින් මේ ආයුෂමත් තෙමි විචර...පරිභොගයන් ලබනසුලු වේ ය'යි. හෙතෙම ලාභහෙතුයෙන්...ලාභය උපදවනුයේ ආරණ්‍යක වෙයි...සථාසන - තික වේ. මෙසේත් ලාභප්‍රාප්තියාවෙන් හික්මෙයි.

කථං න ලාභකම්මා සිකඛති? ඉධ භික්ඛු න ලාභනෙතු න ලාභ-
 පච්චයා න ලාභකාරණා න ලාභාභිනිබ්බතතියා න ලාභං පරිපාචෙවනෙතා
 යාවදෙව අත්තදම්ඵාය අත්තසම්ඵාය අත්තපරිනිබ්බාපත්තාය සුත්තනන්තං
 පරියාපුණති. විතයං පරියාපුණති අභිධම්මං පරියාපුණති. එවම්පි න
 ලාභකම්මා සිකඛති. අථවා, භික්ඛු න ලාභනෙතු න ලාභපච්චයා න ලාභකාරණා
 න ලාභාභිනිබ්බතතියා න ලාභං පරිපාචෙවනෙතා යාවදෙව අපට්ඨිත්ථංගෙච
 නිසායාස සනතුට්ඨිතෙද්දෙව³ නිසායාස සපලලබ්බෙද්දෙව නිසායාස පට්ඨෙවකතෙද්දෙව
 නිසායාස ඉදම්ඵෙවනෙද්දෙව⁴ නිසායාස ආරද්දෙද්දෙව කොති. පිණ්ඩපාතිකො
 භොති. පංසුකුලිකො භොති. නවවිච්චිකො භොති. සපදනචාරිකො භොති.
 බ්ලපච්චාභතතිකො භොති. තෙසජ්ජිකො භොති. යථාසන්ධිකො භොති.
 එවම්පි න ලාභකම්මා සිකඛති - ලාභකම්මා න සිකඛති.

අලාභෙ ව න කුපසනීති - කථං අලාභෙ කුපසනී? ඉධෙකචෙචා
 කුලං වා න ලයාමි, ගණං වා න ලහාමි, ආචාර්යං වා න ලහාමි, ලාභං
 වා න ලයාමි, යසං වා න ලහාමි, පසංසං වා න ලහාමි, සුඛං වා න
 ලයාමි, විවරං වා න ලහාමි, පිණ්ඩපාතං වා න ලයාමි, සෙනාසනං වා
 න ලහාමි, ගිලානපච්චයනෙජ්ජපරිකාරං වා න ලහාමි, ගිලානුපච්චාකං
 වා න ලහාමි, අප්පඤ්ඤානොමනීති කුපසනී ව්‍යාපජ්ජති පතිජීයති⁵
 කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාදාකරෙති. එවං අලාභෙ කුපසනී.
 කථං අලාභෙ න කුපසනී? ඉධ භික්ඛු කුලං වා න ලහාමි, ගණං වා න
 ලහාමි - පෙ - අප්පඤ්ඤානොමනීති න කුපසනී න ව්‍යාපජ්ජති න පතිජීයති
 න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාදාකරෙති. එවං අලාභෙ ව න
 කුපසනීති - ලාභකම්මා න සිකඛති අලාභෙ ව න කුපසනී.

අචිරුද්දො ව තණ්හාය ජඝස ව ගානුගිජ්ඣති - 'චිරුද්දො'ති යො
 විතතස්ස ආභාතො පටිභාතො පටිසං පටිවිරොදො කොපො පකොපො
 සම්පකොපො දෙසො පදොපො සම්පදොපො විතතස්ස බ්‍යාපතති මනො-
 පදොපො කොමො කුජ්ඣිතා කුජ්ඣිතතා දොපො දුස්සතා දුස්සිතතං
 බ්‍යාපතති බ්‍යාපජ්ජතා බ්‍යාපජ්ජතතං විරොදො පටිවිරොදො විඤ්ඤිකං
 අසුරොපො⁶ අනත්තමනතා විතතස්ස 2. අයං වුච්චති විරොදො. යසෙසෙසො
 විරොදො පතීනො සමුච්චිකො වූපසනො පටිපසනො අභික්ඛුපසනිකො
 ඤ්ඤානෙතො දුඝො. යො වුච්චති අචිරුද්දො. තණ්හාති රූපතණ්හා
 සද්දතණ්හා ගකිතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ඛම්මතණ්හා.
 රසොති මුලරසො බකිරසො තවරසො පතතරසො පුපථරසො ඵලරසො,
 අභිලං මධුරං තිතතකං⁷ කට්ඨකං ලොණිකං ඛාරිකං ලපිලං⁸ කසාවො
 සාදුං අසාදුං⁹ සීතං උණකං; සනෙතක සම්මන්ත්‍රාභිණො රසගිඤ්ඤා, නෙ
 ජීවිතනෙත රසකොති පරියෙසතො ආභිණිතතී. තෙ අභිලං ලභිතී
 අනභිලං පරියෙසතී. අනභිලං ලභිතී අභිලං. පරියෙසතී. මධුරං
 ලභිතී අමධුරං පරියෙසතී. අමධුරං ලභිතී මධුරං පරියෙසතී තිතතකං
 ලභිතී අතිතතකං පරියෙසතී. අතිතතකං ලභිතී තිතතකං
 පරියෙසතී. කට්ඨකං ලභිතී අකට්ඨකං පරියෙසතී. අකට්ඨකං ලභිතී
 කට්ඨකං පරියෙසතී. ලොණිකං ලභිතී අලොණිකං පරියෙසතී.
 අභිලං ලභිතී මුලරසං පරියෙසතී.

1. සනතුට්ඨිතෙද්දෙව - ස. 2. ඉදම්ඵෙවනෙද්දෙව - සි. II.
 3. පච්චිකෙද්දෙව - ස. PTS. - පච්චිකෙද්දෙව - ඡේදකං. 4. අසුරොපො - සිඞ්ඞ II.
 5. තිතතකං - PTS. 6. ලපිල - ඡේදකං. ලභිලං - PTS.
 7. සාදු අසාදු - මජ්ඣ. 8. ඛම්මෙසගිණි - තිසකපකණ්ණි.

කිසෙයින් ලාභප්‍රාථීනාවෙන් නො හික්මේ ද යත් ? මෙ සස්තෙහි මහණ තෙම ලාභනෙතුයෙන් නො වැ ලාභය නො නිසා ලාභකරුණෙන් නො වැ ලාභ නුපදවනු පිණිස ලාභය නො නිපදවනුගේ යනිනාක් ආත්මදම්මතය පිණිස ආත්මසමාධානය පිණිස ආත්මපරිනිවෘණය පිණිස සුත්‍රාන්තය-විනය - අභිධම්මය පුත්‍රණු කෙරෙයි. මෙසේත් ලාභප්‍රාථීනාවෙන් නො හික්මෙයි. නොහොත් මහණ තෙම ලාභනෙතුවෙන් නො වැ...ලාභය නො නිපදවනුගේ යම්නාක් අපිස්ඛව ම නිසා සභොස්ඛව ම නිසා කෙලෙස් නැසීම ම නිසා උත්තමවිවේකය ම නිසා මේ කුසලධම්මයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇතිබව ම නිසා ආරණ්‍යක වෙයි, පිණ්ඩිපාතික...යටසංඝටතික වෙයි. මෙසේත් ලාභකාමියගෙන් නො හික්මේ නුසි - 'ලාභකමසා න සිකඛති' යනු මේ.

අලාභෙ ව න කුපසති - කිසෙයින් අලාභයෙහි කිපේ ද යත් ? මෙහි එතකක් 'කුලය හෝ නො ලබමි, ගණයා හෝ - ආවාසය හෝ - ලාභය හෝ - යශස් හෝ - උපාසුම් හෝ - සුව හෝ නො ලබමි, සිවුරු හෝ- පිණ්ඩිපාත - සෙනසුන් - ගිලන්පසබෙහෙත්පිරිකර හෝ නො ලබමි ග්ලානොපසාදකයකු හෝ නො ලබමි, නො පැනෙනුයෙමි වෙමි' කීපෙයි, ව්‍යාපාදයට පැමිණෙයි, තදබවට පැමිණෙයි, කොපයන් දෝෂයන් නො සතුවත් පහල කෙරෙයි; මෙසේ අලාභයෙහි කීපෙයි. කිසෙයින් අලාභ-යෙහි නො කිපේ ද යත්: මෙ සස්තෙහි මහණ තෙම 'කුලය හෝ නො ලබමි, ගණයා හෝ නො ලබමි...නො පැනෙනුයෙමි වෙමි' නො කීපෙයි, ව්‍යාපාදයට නො පැමිණෙයි, තදබවට නො පැමිණෙයි, කොපයන් දෝෂයන් නො සතුවත් පහල නො කෙරෙයි. මෙසේ අලාභයෙහි දු නො කීපේ නුසි 'ලාභකමසා න සිකඛති අලාභෙ ව න කුපාති' යනු මේ.

අවිරුද්ධා ව තණ්හාය රසෙ ව නෘනුතිජුකති - 'විරුද්ධා' යනු: විතතයාගේ යම් ආභාවයෙක් ප්‍රතිඝාතයෙක් ප්‍රතිඝයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් කිපිමෙක් ප්‍රකෝපයෙක් සම්ප්‍රකෝපයක් දෝෂයෙක් ප්‍රදෝෂයෙක් විතත-යාගේ ප්‍රකාශීය හැරීමෙක් සිත දුෂ්‍ය වීළෙන් ක්‍රොධයෙක් ක්‍රොධාකාරයෙක් ක්‍රොධ වූ බවෙන් දෝෂයෙක් දුෂ්‍යාකාරයෙක් දුෂිත බවෙන් ව්‍යාපාදකාර-යෙක් ව්‍යාපාදයට පැමිණි ඉවෙක් විරෝධයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් වණ්ඩ බවෙන් නො පිරිපුන් වචන ඇති බවෙන් සිතෙහි නො සතුටු බවෙන් මේ ද, මේ 'විතරාධ'යයි කියනු ලැබේ. සමක්නු විසින් හෙල විරෝධය ප්‍රභීණ කරන ලද ද සන්තිලවන ලද ද දුර්ලභ ලද ද අනවේෂාත්පතනික වූගේ ද ඥානාන්තින් දග්ධ ද, හෙතෙම 'අවිරුද්ධ'යයි කියනු ලැබේ. තණ්හා යනු: රූපතණ්හා යැ සද්ද - ගතී - රස - ඵොච්ඡිබ්බ - ධම්මතණ්හා යැ; රස නම්: මුල්ලස යැ කඳෙහි රස යැ පොතුරස යැ පන්රස යැ මල්ලස යැ පලරස යැ ඇඹුලා මිහිරු තිත්ත යැ කුළු යැ ලුණුරස යැ කරරස යැ ලපිල - (නො කසටරස) යැ කසටරස යැ මිහිරි යැ නො මිහිරි යැ සිහිල් රස යැ හුණුරස යි; රුකෙහි ගිජු වූ මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත්තාහ. ඔහු දිවහින් අග්‍රරස සොයමින් ඇවිදීහි: ඔහු ඇඹුලක් ලැබ නො ඇඹුලක් සොයති, නො ඇඹුලක් ලැබ ඇඹුල් සොයති, මිහිරක් ලැබ අමිහිරි දු සොයති, අමිහිරක් ලැබ මිහිරි දු සොයති, තිත්ත දුසක් ලැබ නො තිත්ත දු සොයති, නො තිත්ත දු ලැබ තිත්ත දු සොයති, කුළු දු ලැබ නො කුළු දු සොයති, නො කුළු දු ලැබ කුළු දුසක් සොයති, ලුණක් ලැබ ලුණු තැත්තක් සොයති, ලුණුතැහි දු ලැබ ලුණු ඇති දු සොයති.

බාරිකං ලභිතො අබාරිකං පරියෙසනති. අබාරිකං ලභිතො බාරිකං පරියෙසනති. ලපිලං¹ ලභිතො කසාවං පරියෙසනති. කසාවං ලභිතො ලපිලං පරියෙසනති. සාද්දං ලභිතො අසාද්දං පරියෙසනති. අසාද්දං ලභිතො සාද්දං පරියෙසනති. සීතං ලභිතො උණං පරියෙසනති. උණං ලභිතො සීතං පරියෙසනති. තෙ යං යං ලභිතො තෙත තෙත² න සන්තුසානති. අපරාපරං පරියෙසනති. මනාපිකෙසු රසෙසු රතනා ගිඤ්ඤා ගපිතා මුළුතො අජේඛාපනතා ලභ්භා ලභතිතා පළිබුඤ්ඤා. යසෙසසා³ රසතණ්ඤා පභිතා සමුළුතො චූපසනතා පටිපසසඤ්ඤා අභබ්බුපසතතිකා සුඤ්ඤාගතිතා දභිතා.

සො පටිසඛ්ඛා ගොතිසො ආභාරං ආභාරෙති: තෙව දව්ඨාය න මද්දය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමසා කායසා භිතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බුගමචිරියානුග්ගහාය, ඉති පුරාණඤ්ඤා වෙදනං පටිසඛ්ඛාමි⁴ නවඤ්ඤා වෙදනං න උපාදෙසාමි. යාත්‍රා ච මෙ භවිසාති අනවජ්ජනා ච ආචාරිකාරො ච. යථා වණං⁵ ආලිමෙපය යාවදෙව රොපණ්ඤාය; යථා වා පන අකං අභහඤ්ඤාය⁶ යාවදෙව භාරසා නිච්චරණ්ඤාය; යථා වා පන පුත්තමංසං ආභාරං ආභාරෙය යාවදෙව කන්තාරසා නිච්චරණ්ඤාය; එවමෙව භිකුටු පටිසඛ්ඛා ගොතිසො ආභාරං ආභාරෙති, ‘තෙව දව්ඨාය න මද්දය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමසා කායසා භිතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බුගමචිරියානුග්ගහාය. ඉති පුරාණඤ්ඤා වෙදනං පටිසඛ්ඛාමි නවඤ්ඤා වෙදනං න උපාදෙසාමි යාත්‍රා ච මෙ භවිසාති අනවජ්ජනා ච ආචාරිකාරො චා’ති. රසතණ්ඤා පජගති විනොදෙති බන්ධනරොති අභහාවං ගමෙති. රසතණ්ඤාය ආරතො අසා විරතො පටිවිරතො නිකඛතො නිසාටො විපමුතො විසඤ්ඤාතො විමරියාදී-කතෙත’ වේතසා විතරතීති - ‘අවිරුඤ්ඤා ච තණ්ඤාය රසෙ ච නානුගිජ්ඣති.’

තෙතාන භගවා:

ලාභකම්මා න සිකඛති අලාභෙ ච න කුපාති,
අවිරුඤ්ඤා ච තණ්ඤාය රසෙ ච නානුගිජ්ඣති”ති.

10 - 8

උපෙකඛකො සද්ද සතො න ලොකෙ මඤ්ඤාතෙ සමං,
න විසෙසී න නිවේයො තසා තො ජනති උසාද්ද.

උපෙකඛකො සද්ද සතොති - ‘උපෙකඛකො’ති ඡලඛිඛුපෙකඛාය සමනතාගතො: වකුටුතා රූපං දිඤ්ඤා තෙව සුමනො හොති න දුමමනො, උපෙකඛකො විතරති සතො සමපජානො; සොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය තෙව සුමනො හොති න දුමමනො, උපෙකඛකො විතරති සතො සමපජානො. වකුටුතා රූපං දිඤ්ඤා මනාපං නාභිගිජ්ඣති නාභිභංසතී⁷ න රාගං ජනෙති. තසා භිතොව කායො හොති, සිතං විතතං අජ්ඣතතං සුභණ්ඩිතං සුචිත්තතං.

1. ලපිලං - මජ්ඣ., PTS. 2. තෙත - PTS. 3. යසා - PTS.
4. පටිසඛ්ඛාමි - PTS. 5. වනං - මජ්ඣ. 6. අභහඤ්ඤා - PTS.
7. විමරියාදීකතෙත - මජ්ඣ. 8. නාභිගහති - සීඝ්‍ර. II, PTS.

කරුණයක් ලැබ නොකරුණ සොයයි, නොකරුණ දුගක් ලැබ කරුණ සොයයි, නොකසටක් ලැබ කසට සොයයි, කසට දු ලැබ නොකසට දු සොයයි, මිහිරක් ලැබ අමිහිරි දු සොයයි, අමිහිරික් ලැබ මිහිරි දු සොයයි, සිහිලක් ලැබ නුණ දු සොයයි, නුණ දුගක් ලැබ සිහිල් සොයයි. ඔවුහු යම් යම් දුගක් ලැබ ඒ ඒ දුසින් නොසතුටු වෙයි, මතුමත්වෙති සොයයි. මන වඩන රසයෙහි රුඳුණානු හිජු වුවාහු තෙතුණානු මුසපත් වුවාහු වැතුරුණානු ලැගුණානු ඇළුණානු බැඳගත්තාහු ය. යමක්නු විසින් නෙල රසතෘණොච ප්‍රතිණ කරන ලද්දී සිද්ධි ලද්දී සන්තිඋපත ලද්දී දුරලන ලද්දී උපතට නුහුදුසු වුවා නුවණහින්තෙන් දවන ලද්දී ද.

තෙතෙම නුවණින් විමසා අහර වලදයි, කෙලි පිණිස නොමැ වලදයි, මද පිණිස-අලඛකාර පිණිස - සැරැසුම් පිණිස නො වලදයි, යමිතාක් මේ කය පැවැත්ම පිණිස යැපීම පිණිස බඩහිනි වෙදනා නැසීම පිණිස බඩහරව අනුග්‍රහ පිණිස වලදයි, මෙසේ 'පැරණි බඩහිනි වෙදනා තසම්, අලුත් වෙදනාත් නුපදවමි, මා හේ යැපීම ද වන්න්තය, අනවදුභාවය ද සුව විහරණය ද වන්න්තය; යමිසේ මස්වැසීම පමණට වුණය ආලෙච කරන්නේ ද, තවද යමිසේ බර ගෙන යන පමණට අසූය තෙල් ගල්වන්නේ ද, තවද යමිසේ කනරමග තරණය කරන පමණට සුත්‍රමාංසාභාරය අනුභව කරන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම නුවණින් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කොට අහර වලදයි, නොමැ කෙලි පිණිස වලදයි,...මාගේ ජීවිත යාත්‍රාව ද අනවදුභාව ද එසුචිතරණය ද වන්නේ යැයි. රසතෘණොච දුරු කෙරෙයි, බැහැර කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අත්‍යාවයට පමුණුවයි. රසතෘණොචෙත් දුරු වූයේ වෙන් වූයේ නික්මුණේ නික්මැ ගියේ වෙසෙසින් මිදුණේ විසංසුකත වූයේ වන්න්තය, විගතමයසීද කල සිතින් සුක්ක ව වෙසේ නුසි 'අපිරාඥො ච තණ්හාය රසෙ ච නානුඛිජ්ඣති'යනු වේ.

එසින් වදලන මුදුනු:

“ලොකමනා න සිතඛති -පෙ- රසෙ ච නානුඛිජ්ඣති”යි

10 - 8

යමෙක් භවිච්ඡාපෙක්‍ෂාවෙන් සමන්විත වූයේ හැමකල්හි සමානිමත් වූයේ ලොවැ (නිසිවක්නු හා) සම කොට තො සිතා ද, (මම) ශ්‍රෙණි වෙමි නො සිතා ද හින වෙමි මත් නැත්තේ වේ ද, ඒ පුද්ගලයා හට උත්සදයෝ නො වෙයි. (ඔහු උපශාන්ත යයි කියමි.)

උපෙක්ඛනො සදු සමො - 'උපෙක්ඛනො' යනු: භවිච්ඡාපෙක්‍ෂාවෙන් සමන්විත වූයේ ඇසින් රූපයක් දක (ලොකවශයෙන්) නො මැ සතුටු සිත් ඇත්තේ වෙයි, (දොභවශයෙන්) දව්ව සිත් ඇත්තේ නො වෙයි, සිහි ඇසියේ නුවණැසියේ උපෙක්‍ෂා සහිත වූයේ වෙසෙයි; කතින් ශබ්දයක් අසා...සිතින් ධර්මලබ්ධියක් දන නො මැ සොචිතස් ඇත්තේ වෙයි, දෙමුතස් ඇත්තේ නො වෙයි, සිහි නුවණ ඇසියේ උපෙක්‍ෂා සහිත වූයේ වෙසෙයි, ඇසින් මනාප වූ රූපයක් දක නො ගිජු වෙයි, නො සතුටු වෙයි, රන නුපදවයි; ඔහු ගේ වක්‍රුරුදි කාය සිපියේ (නිශ්චල වූයේ) මැ වෙයි, අධ්‍යාත්මයෙහි සිත සිපියේ සුනිශ්චල වූයේ සුවිමුක්ත වූයේ වෙයි.